

İrfan Aktan: Kürtlerin Ermeni sorunu

Posted on 28/12/2014

Bundan bir ay kadar önce akademisyen Seda Altuğ'la birlikte ODTÜ'de Rojava'daki gelişmeleri konuşmak üzere bir panele katıldık. Sözü önce Altuğ aldı ve Rojava'nın tarihine dair ayrıntılı bir hatırlatmada bulundu. Konuşmanın bir yerinde, mealen şöyle bir cümle kurmak istedi: "Ermeni soykırımından kurtulan bazı kişiler de Xoybûn isimli örgütün içinde..." Altuğ cümlesini tamamlamadan sessizliğin hâkim olduğu amfiden tiz bir ses yükseldi: "Lütfen o soykırım sözünü geri alıp öyle devam edin!"

Sonradan üniversitenin profesörlerinden biri olduğunu öğrendiğimiz kişi, Altuğ'un sendelemen yine "Ermeni soykırımı" diye sözünü sürdürmesine tekrar yüksek sesle itiraz etti ve "soykırım demeden devam edin lütfen" diye ikazda bulundu. Anlaşılan, ne olursa olsun "soykırım" sözcüğünü duymaya tahammül edemeyecekti. Neyse ki, hadise karşılıklı atışmalarla büyümedi, profesör de bir süre sonra dayanamayıp salonu terk etti. Aynı duvara çarptığımız göre...

Bir hafta kadar sonra, Hacettepe Üniversitesi'nde davetli olduğum bir doktora dersinde bu anekdotu aktardım. Ders genel olarak ayrımcılık, ırkçılık gibi başlıkları içeriyordu ve bağlamı da Kürt meselesiydi.

Kürt meselesiyle ilgili Türkiye'deki pek çok milliyetçinin tahammül etmesinin zor olabileceği konuları konuşurken, sınıftaki milliyetçi bir öğrenci çeşitli itirazlarda bulundu, ama sınıftan ayrılmayıp tartıştı, dinledi. ODTÜ'de karşılaştığımız Ermeni soykırımı "atışmasını" aktarıp, bu gerçeğin hâlâ ciddi bir inkârla karşılandığını söyleyince, ODTÜ'lü hocanın yaptığını Hacettepe'li öğrenci tekrar etti: Çantasını topladı ve arkadaşıyla birlikte sessizce sınıftan çıkıp gitti. Böylece Ermeni soykırımının belli kesimlerde hâlâ nasıl bir tabu olduğunu,

tartışılmasına bile tahammül edilemediğini bir kez daha gözlemlemiş olduk.

Türkiye'nin batısında Ermeni soykırımının tartışılmasına bile tahammül edemeyen kitlenin, Kürt sorununun muhtemel çözümü konusunda da aynı reddiyeci noktada durduğunu unutmamak gerekiyor. "Ermeni sorunu" ile Kürt sorunu aynı duvara, Türkiye'nin inkârcılığına çarpıyor. Tam da bu yüzden/ buna rağmen, Kürt hareketiyle Ermeniler arasında söylem ortaklığının oluşmaması üzerine tartışmak gerekiyor. Dolayısıyla artık Kürtlerin "Ermeni sorunu" hakkında daha etraflıca değerlendirmelere girişmenin zamanı. Fakat bu değerlendirmelerin doğru bir ekseninde yürütülmesi için Ermenistan, diaspora ve Türkiyeli Ermenilerinin sesine, sözüne kulak kesilmek gerekiyor.

MUSTAFA KARASU İLE ROBER KOPTAŞ & KARIN KARAKAŞLI TARTIŞMASI

Son günlerde PKK liderlerinden Mustafa Karasu ile gazeteci Rober Koptaş ve Karın Karakaşlı arasında süren tartışma derinleşirse, politik alanda da netlik kazandırıcı bir birikime yol açabilir. Tartışmayı takip etmeyenler için hatırlatalım; Karasu, ANF'ye verdiği bir mülakatta, daha önce KCK Eşbaşkanı Besê Hozat'ın yaptığı gibi "Ermeni lobisi" tabirini kullandığı ve bunu da Fethullah Gülen cemaatiyle ilişkilendirdiği için Koptaş ve Karakaşlı tarafından eleştirilmiş, (Karakaşlı ve Koptaş: 'Lobi'yi negatif bağlamda kullanmakta neden ısrar ediliyor?) bunun üzerine Karasu bir izahat yazısı yazmıştı. (Karasu'dan 'Ermeni Lobisi' açıklaması: Tespitte bulundum, kastım yok) Ancak Karasu'nun izahatı da Karakaşlı ve Koptaş'a -haklı olarak- tatminkâr görünmedi.

Şimdi Karasu'nun yeni, daha sarıh bir yanıt verip vermeyeceğini bilemiyoruz, ama KCK'nin ve genel olarak Kürt hareketinin, 2015'e girerken Ermeniler (ve tabii Nasturiler, Asuri-Süryaniler) için söylemesi gereken şeyler var. İki sebepten ötürü: Ermeni soykırımında Türkler ve Çerkesler gibi Kürtlerin de bir payı/dahli var. İkincisi de, şimdiye kadar Kürtlerin

Ermeni Soykırımı'ndaki dahli, "devlet" olmadıkları ve o dönem Osmanlı devleti tarafından "kullanıldıkları" için söz konusu edilmiyordu.

POZİSYONU NETLEŞTİRMEK

Ama artık Kürtlerin güçlü bir örgütlülüğü var ve bu örgütlü yapının da gerek soykırım gerekse Ermeni halkıyla ilişkilerin nasıl dizayn edileceği konusunda net bir pozisyon takınması gerekiyor. Yani Kürt hareketi, Kürtlerin de Ermeni sorununda bir taraf olduğunu, buna göre plan-program yapılması gerektiğini kabul etmeli. Buna ek olarak, hâlihazırda devletle "bütün ezilenler adına" müzakere yürüten Abdullah Öcalan'ın, Ermeni meselesini de bu müzakerelerde en azından "geçmişle hesaplaşma" bağlamına oturtması beklenebilir. Aslında Ermeni cenahından gelen tepkilerin bir kısmının özünü de yeni bir "Kürt-Türk" ittifakına dair değerlendirmeler- müzakereler oluşturuyor. Bilindiği gibi yüzyıl başında da Ermenilere karşı böyle bir ittifak kurulmuş, nihayetinde Ermeniler, Kürtlerin ve Çerkeslerin de dâhil olduğu bir soykırıma uğramış, akabinde Kürtler de sistematik bir zulme maruz kalmıştı. (Ayrıca Ermeni Soykırımı'na dahil olan Çerkeslerin de 1860'lardaki Çerkes soykırımından kaçarak Osmanlı'ya sığınanlar olduğunu not edelim.) O halde eğer yeni ve tarihsel bir ittifak yaratılacaksa, bunun sadece Sünni Müslüman olan iki halk arasında değil, tüm halklar ve inançlar arasında yapılması, ittifakın temelinin de geçmişle hesaplaşmaktan geçtiğinin siyasi bir program olarak belenmesi gerekiyor. Aksi, mütecaviz siyaseti dolayısıyla AKP'nin Kürtlerden güç alarak yeni hamlelere girişmesi korkusunu canlandırır ki, böylesi bir ortamın kaybedeni yine "zayıf halkalar" olur.

Dolayısıyla, Karasu ile Karakaşlı ve Koptaş arasındaki tartışmanın daha kapsamlı bir biçimde sürmesi ve Kürt hareketinin bu konuda artık kuşkulara, tepkilere yer bırakmayacak şekilde somut bir tutum takınması ve hatta belli ilkeler belirlemesi gerektiği anlaşılıyor. Demokratik Toplum Kongresi'nin soykırımı konu alan bir konferans tertipleyeceğine dair haberler bu açıdan son derece olumlu görünüyor.

“PKK’NİN ERMENİLİĞİ” VE XOYBÛN ÖRGÛTÛ

1915’ten sadece on yıl sonra, Şeyh Said İsyanı dolayısıyla yeni devletin gazabına uğrayan Kürtlerin bir kısmı Suriye’ye göç etmiş ve buradaki Ermenilerle de münasebete girmişlerdi. Kürtlerin belki de ilk modern devrimci örgütü olan Xoybûn’ün içinde Ermenilerin de olduğunu, dolayısıyla soykırımdan hemen sonra Kürt-Ermeni münasebetlerinin dönüşmeye başladığını biliyoruz. Bu münasebetler dolayısıyla Türklerde olduğu biçimiyle Kürtler içinde yaygın bir anti-Ermenicilik görülmedi.

Dahası, PKK ilk ortaya çıktığı zaman da uzun bir müddet “Ermeni” “ASALA uzantısı” olarak damgalanmaya çalışıldı, ama nafi. Zira Türkiye Cumhuriyeti bölgede katliamlar yaparken, Kürtçeyi lanetli bir dil olarak algılatmaya çalışırken, Kürtlerin gözü dağlarda, kulakları Erivan Radyosu’ndaki Kürtçe şarkılardaydı. Dolayısıyla Kürtler, devletin zannettiğinin aksine PKK’nin “Ermeniliğinden” rahatsız olmuyorlardı. Ve tabii tarihlerinde Xoybûn gibi bir çatıyı paylaşmışlıkları vardı. Şimdi o çatıyı, demokratik konfederal bir Ortadoğu için tekrar yorumlamaya çalışmak ve o çatının altında tüm halk ve inançları birleştirmeye çalışmak gerekir. Devletle yürütülecek müzakere sürecini, devletin geçmişteki tüm günahlarının hesabının sorulduğu ve bu hesabın öyle veya böyle verildiği ama aynı zamanda halkların da bulaştığı kirlerden arınmasını sağlayacak bir dönemin kapısının aralandığı bir fırsata çevirmek zorunluluktur. O yüzden de Kürtlerin, Kürt hareketinin liderlerinin, Ermeni sorununu sadece soyut bir sempaticilik beyanıyla geçiştirmekten vazgeçmeleri gerekiyor.

Kaynak: zete.com